

Ook de watersector kan niet zonder innovatie

In *H₂O* nummer 4 van dit jaar plaatst hoogleraar Gatzte Lettinga vraagtekens bij de voortdurende roep om innovatie binnen de watersector. Volgens Guus Berkhout en Jeroen van der Sommen is innovatie wel degelijk noodzakelijk om de problemen in de wereld met water te kunnen oplossen.

Emeritus hoogleraar Gatzte Lettinga roept in de februari-uitgave van *H₂O* op tot een open discussie over 'Een wereld om Water', dat is opgesteld door een brede vertegenwoordiging van de Nederlandse watersector en gepubliceerd door het Netherlands Water Partnership (NWP) en de CUR. Dat pleidooi willen wij graag ondersteunen; het visiedocument is niet gepubliceerd als een blauwdruk maar als een optie: het is een oproep tot actie en een handreiking voor aanpak. Lettinga gaat uit van andere vooronderstellingen en heeft dientengevolge op een aantal punten kritiek op het visiedocument. Hij veronderstelt dat we op afzienbare termijn op de gebieden drinkwatervoorziening, afvalwaterinzameling en -behandeling en waterkwaliteitsbeheer zijn uitontwikkeld en dat burgers weinig behoefte hebben aan innovaties die uitsluitend het aanjagen van business beogen. Deze categorie innovaties leidt volgens Lettinga in de regel alleen maar tot een uitzichtloze verdere schaalvergroting, gebruik van steeds complexere systemen, tot een grotere kwetsbaarheid, hogere kosten, om maar niet te spreken van kapitaalvernietiging.

Het begrip innovatie wordt helaas vaak verkeerd gebruikt. Daardoor ontstaat veel verwarring. Innovatie geeft het creatieve proces weer dat zorgt voor nieuwe oplossingen voor de veranderende noden en zorgen in de samenleving. Knap wetenschappelijk onderzoek kan tot prachtige publicaties leiden, maar het hoeft helemaal niet tot innovatie te leiden. Een uitvinding waar geen belangstelling voor bestaat, is ook geen innovatie. Het gaat bij innovatie dus om nieuwe oplossingen die met succes inspelen op een (potentiële) behoefte. De gebruiker staat dus centraal.

Water is een prachtig voorbeeld waarin innovatie een grote rol speelt. Toepassing

van een grote diversiteit aan bestaande en nieuwe technologieën heeft ervoor gezorgd dat uit elke Nederlandse kraan drinkwater stroomt van een gegarandeerde hoge kwaliteit, misschien wel de beste in de wereld. Dat geldt ook voor de kwaliteit waarmee het afvalwater van huishoudens en industrie wordt gezuiverd, voordat het terug wordt gebracht in ons natuurlijke systeem. Voor al deze verworvenheden is een continue stroom van innovaties nodig geweest. Maar er zullen voortdurend nieuwe innovaties nodig zijn om te blijven voldoen aan de veranderende vraag en te blijven presteren onder nieuwe omstandigheden.

Hoe anders is de situatie in ontwikkelingslanden. Op dit moment zijn er vele honderden miljoenen mensen die geen schoon drinkwater hebben en die verstoken zijn van elementaire sanitaire voorzieningen. En het treurige is dat dit aantal bij ongewijzigd beleid verder zal toenemen. Daar ligt ook voor de Nederlandse watersector een taak en een geweldige uitdaging. Die uitdaging wordt gelukkig ook opgepakt.

Wat heeft dit met innovatie te maken? Heel veel, omdat we onze Nederlandse drinkwateroplossingen niet zomaar kunnen verplaatsen naar een ontwikkelingsland. De technologie moet extra robuust en onderhoudsarm zijn. Maar er is meer nodig. Er moet ook een duurzame organisatie omheen gebouwd worden, anders gaat het nog mis. Dat geheel aan eisen, technologisch en organisatorisch, vraagt om innovatieve oplossingen. En die oplossingen kunnen er daadwerkelijk komen, indien we de kennis in onze publieke infrastructuur, het ondernemerschap in onze private sector en de beschikbare financieringsmodaliteiten bij elkaar brengen. Dat is één van de belangrijke boodschappen in het visiedocument.

Tot slot, in de toekomstvisie 'Een Wereld om Water' wordt een concept gepresenteerd dat zichtbaar maakt hoe we de twee werelden - kennis en ondernemerschap - succesvol bij elkaar kunnen brengen. Niet voor één innovatieproject, maar voor een continue reeks van innovatieprojecten die voortdurend op elkaar voortbouwen. We hebben iedereen in onze watersector nodig om dat voor elkaar te krijgen. ☛

Guus Berkhout (hoogleraar Innovatiemanagement TU Delft)
Jeroen van der Sommen (directeur NWP)